

‘Toppie, hij zit goed in z’n vel’

Met de Magic Flute kunnen mensen met ernstige motorische beperkingen zelfstandig muziek maken. Voor Dewi Hornis en Michel Grootenboer is het bijzondere blaasinstrument een uitlaadklep. Na een halfuurtje spelen, zegt ze: ‘mijn hoofd is leeg’.

‘De Magic Flute is bijzonder goed gelukt’, al zegt Ruud van der Wel het zelf. Van zelfingenomenheid is geen sprake. Het zijn de leerlingen van de ademhalingstherapeut die zo blij zijn met het instrument. Van der Wel ontwikkelde de Magic Flute voor mensen met ernstige motorische beperkingen, al dan niet in combinatie met een progressieve spierziekte. Zijn ervaring als therapeut maakte hem de ideale instrumentenbouwer. ‘Ik ben zo gewend om met de beperking van deze mensen te werken dat ik ook weet wat zij nog wél kunnen. Dat heb ik als uitgangspunt genomen bij de ontwikkeling van de Magic Flute.’

Zo’n vijftien jaar geleden begon Van der Wel met het geven van ademhalingstherapie met behulp van een elektronische saxofoon, een instrument dat heel licht bespeelbaar is. Zijn eerste doel was om de therapie met name voor pubers leuker te maken. Van der Wel: ‘Elke week blaasvoetbal bij de fysiotherapeut, daar hadden ze op een gegeven moment genoeg van. Ik dacht: als ik therapie geef met muziekinstrumenten kan de therapietrouwheid wel eens toenemen. Dat bleek zo te zijn. Muziek maken is leuk en je kunt er steeds beter in worden. Dat houdt leerlingen gemotiveerd.’

‘De dingen die Michel nog kan, doet hij vol overgave. Daar geniet hij verschrikkelijk van’

Geen nee verkopen

Veel van zijn leerlingen hadden echter een progressief ziektebeeld en zouden na verloop van tijd de toetsen van de saxofoon niet meer kunnen bespelen. ‘Ik wilde geen nee verkopen, want ze hadden zoveel lol in het muziek maken. Ik moest een alternatief verzinnen voor de elektronische saxofoon’ zegt Van der Wel die in 2006 op onderzoek uitging. Hij had zijn ervaringen met ademtherapie en elektronische blaasinstrumenten op internet gedeeld. Op een dag werd hij benaderd door David Whalen uit New York die een hoge dwarslaesie had opgelopen tijdens een ski-ongeluk. Van der Wel: ‘Hij bleek een fanatiek muzikant te zijn. David maakte onder andere gebruik van een schuiffluit die hij bespeelde met zijn adem en door met z’n hoofd op en neer te bewegen. Toen ik dat hoorde, was het idee voor de Magic Flute geboren.’

Tijdens een symposium over muziektechnologie ontmoette Van der Wel een paar maanden later de Ier Brian Dillon die elektronische hulpmiddelen maakt voor mensen in een rolstoel. Van der Wel: ‘Ik raakte met hem aan de praat en vertelde hem over het idee van de Magic Flute. Hij las mijn plan in het vliegtuig terug naar Ierland. Een paar uur later kreeg ik bericht van hem: hij kon de Magic Flute bouwen. Brian bleek precies de ontbrekende schakel te zijn in de ontwikkeling van de Magic Flute. Dat ik die man ben tegengekomen, is ongelooflijk.’

Zonder handen

Net als een elektrische saxofoon heeft de Magic Flute een ‘breath pressure sensor’ waardoor er voor het bespelen maar weinig ademkracht nodig is. Wat de Magic Flute echter uniek maakt is de gyroscoop die ‘aanvoelt’ in welke positie de Magic Flute staat. Dankzij deze vondst is het

instrument zonder handen te bespelen. Terwijl de muzikant blaast, kan hij door zijn hoofd op en neer te bewegen, de toonhoogte veranderen.

Nog een slimigheid: behalve blazen is het ook mogelijk om op de Magic Flute te zuigen en zo het menu van het instrument te bedienen. Een heel belangrijke functie volgens Van der Wel. ‘Dit geeft mensen met een motorische beperking een gevoel van onafhankelijkheid, want zij kunnen de Magic Flute helemaal zelfstandig aan- en uitzetten. Een oud-leerling van me die inmiddels is overleden, zei: ‘het stukje controle dat ik nog heb met het bespelen van de Magic Flute steunt mij enorm’. Het was een lichtpuntje in zijn leven.’

Een soort flow

Van der Wel geeft als bedenker nog bijna dagelijks ademtherapie met de Magic Flute. Vandaag komen Dewi Hornis en Michel Grootenboer bij hem oefenen. Beiden spelen sinds twee jaar op het instrument, waarvan één jaar samen. Dewi (18) heeft een motorische beperking omdat ze tijdens haar geboorte veertig minuten zonder zuurstof zat. Ze bespeelt de Magic Flute met haar tong en door met haar hoofd op en neer te gaan. Michel (31) heeft de spierziekte Duchenne. Ondanks zijn beperkte ademfunctie kan hij toch de Magic Flute bespelen.

Terwijl Dewi samen met Michel speelt, vertelt haar moeder Nathalie Hornis dat de Magic Flute voor Dewi echt een uitlaadklep is. ‘Dewi is een type dat zich snel dingen aantrekt. Bovendien is het een knokkertje. Daardoor moet ze uitkijken dat haar hoofd niet te vol raakt. Hoe meer er in haar hoofd zit, des te meer last heeft ze van haar lichaam. Met de Magic Flute kan ze de spanningen van zich af spelen. Ze komt dan in een soort flow en wordt rustig. Als ze een halfuurtje heeft gespeeld, zegt ze: “m’n hoofd is leeg”.’

Dewi improviseert vaak thuis met de Magic Flute. Of ze jamt samen met haar neef die trompet speelt. Nathalie Hornis: ‘Dan zijn het gewoon echte muzikanten. Dankzij haar muzikaliteit heeft Dewi al eens opgetreden met Candy Dulfer. Daar is ze erg trots op en wij als ouders natuurlijk ook. Als mensen horen dat Dewi backstage bij Candy Dulfer is geweest, zeggen ze soms voor de gein: jij bent gehandicapt, jij mag overal naar binnen. “Ja” zegt Dewi dan “ieder nadeel heeft z’n voordeel”.’

Dewi en Michel treden op met Candy Dulfer tijdens het benefietconcert van Stichting My Breath My Music

Afscheid van een vriend

Doordat Michel aan een progressieve spierziekte lijdt, zullen, naarmate hij ouder wordt, steeds meer lichaamsfuncties uitvallen. 'De dingen die hij nu nog kan, doet hij vol overgave. Daar geniet hij verschrikkelijk van' zegt zijn moeder Lenie Grootenboer. 'Als hij lekker samen met Dewi heeft gespeeld, zit hij in de auto op weg naar huis nog na te genieten.'

Ook voor Michel is de Magic Flute een uitlaatklep. Zijn moeder: 'Omdat hij een beperkt spraakvermogen heeft, is muziek alles voor hem. Wij merken thuis aan de muziek die hij draait en speelt, in welke stemming hij is. Vorig jaar is zijn beste vriend overleden, die ook aan de ziekte van Duchenne leed en waarmee hij samen Magic Flute speelde. Daar heeft hij het erg moeilijk mee gehad waardoor muziek maken hem even niets meer zei. Maar na verloop van tijd begon hij toch weer op de Magic Flute te spelen. Eerst vaak het liedje van Clouseau 'Afscheid van een vriend' en 'Adio, Amore Adio' van Jannes. Maar gelukkig speelt en draait hij inmiddels weer regelmatig

vrolijke muziek. Dan denk ik: toppie, hij zit goed in z'n vel. Dat komt ook omdat hij zo geniet van het spelen met Dewi. Dat doet hem heel veel.'

Dewi en Michel speelden in oktober 2016 ook samen tijdens het benefietconcert dat werd georganiseerd door My Breath My Music, de stichting die elektronische muziekinstrumenten ontwikkelt en uitleent. Het liedje dat zij beiden op de Magic Flute speelden, 'Mag ik dan bij jou' hakte erin volgens de moeder van Dewi. 'Door de melodie, maar ook door de manier waarop zij het speelden. Mooi en gevoelig.'

Stichting My Breath My Music ontving in 2015/2016 van Stichting Neyenburgh een bijdrage voor het ontwikkelen van een nieuwe versie van de Magic Flute.